

Měsíčník Rekodifikace & praxe: Otázky - odpovědi

eFocus

Časopis Rekodifikace & praxe přináší vedle odborných statí také odpovědi na čtenářské dotazy vztahující se k rekodifikační problematice. Z posledního květnového čísla pro vás vybíráme:

Jaká jsou praktická rizika konsenzuálního principu převodu vlastnického práva?

Na dotaz odpovídá: **JUDr. Eva Dobrovolná**, asistentka na katedře občanského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, asistentka soudce Nejvyššího soudu

Konsenzuální princip převodu vlastnického práva se uplatňuje jako obecné pravidlo u movitých a nemovitých věcí nezapisovaných do veřejných seznamů (§ 1099 obč. zák.). Jeho podstatou je to, že se vlastnické právo k těmto věcem nabývá již účinností smlouvy. Je však možné si sjednat něco jiného, případně může něco jiného vyplývat ze zákona (např. § 2160 obč. zák.).

Ačkoli lze souhlasit s důvodovou zprávou k občanskému zákoníku v tom, že konsenzuální princip akcentuje realizaci autonomie vůle jedince, může s sebou nést některá praktická rizika, pro která může být vhodné – vzhledem k dispozitivnosti § 1099 obč. zák. – smluvně vyloučit.

1) Vlastnické právo nabyté na základě pouhé smlouvy postrádá potřebnou publicitu. Z tohoto důvodu vzniká riziko dobrověrného nabytí ze strany třetích osob, resp. vícečetného převodu vlastnického práva k věci (§ 1100 obč. zák.). Ustanovení § 1100 obč. zák. je přitom třeba zřejmě chápat jako jeden z případů nabytí od neoprávněného. Dřívější nabyvatel se účinností dříve uzavřené převodní smlouvy stane vlastníkem, nicméně pokud následně ze strany převodce dojde k dalšímu převodu a pozdějšímu nabyvateli bude věc vydána, nabude vlastnické právo pozdější nabyvatel za předpokladu, že se ujal držby vlastnického práva k věci v dobré víře. U pozdějšího nabyvatele pak půjde o nabytí od neoprávněného, neboť se v případě dřívějšího převodu uplatnil konsenzuální princip a vlastnické právo na základě něj nabyl dřívější nabyvatel.

2) Obecně platí, že nabytí vlastnické právo lze jen k takové věci, která v době převodu existuje. Konsenzuální princip je proto obtížně aplikovatelný na převod vlastnického práva k věci, která vznikne teprve v budoucnu. Klade se tak otázka, v jaké fázi musí být věc v době převodu vlastnického práva, aby na základě smlouvy mohlo vlastnické právo přejít. Zřejmě bude možné uvažovat o okamžiku, kdy je ve stavu způsobilém dodání podle smlouvy nebo účelu smlouvy.

3) To, že vlastnictví k věcem určeným druhově nemůže přejít dříve, než budou tyto věci odlišeny od jiných téhož druhu, vyplývá i ze samotné podstaty převodu vlastnického práva. Vlastnické právo totiž nemůže být převedeno, pokud není jisté, na jakou věc se převod vztahuje. Je zřejmé, že zde princip konsenzuální neobstojí; u věcí druhově určených se proto uplatní pravidlo § 1101 obč. zák. K převodu vlastnického práva tak nemůže dojít dříve, než bude věc dostatečně odlišena od jiných věcí stejného druhu. I v případě převodu genericky určených věcí však mají účastníci možnost sjednat si okamžik převodu vlastnického práva. Okamžik převodu však nesmí předcházet odlišení druhově určených věcí. Naopak může nastat poté, tj. například předáním věci nebo zaplacením kupní ceny.

4) S konsenzuálním principem jsou spojena ještě další rizika. Tím nejvýznamnějším je nedostatek zajištění pohledávky prodávajícího na zaplacení kupní ceny. Některé cizí právní řády umožňují např. požadovat navrácení odeslané věci, pokud si kupující věc nepřevzal a dosud ji nezaplatil (stop in transitu), nebo opravňují prodávajícího v relativně krátké lhůtě po dodání věci kupujícímu věc vindikovat. Takovou ochranu však občanský zákoník nepředvídá; využít by však zřejmě bylo možné zadržovací právo (§ 1395 obč. zák.).

K minimalizaci uvedených rizik vyplývajících z konsenzuálního principu a zejména k ochraně prodávajícího, resp. jeho nároku na zaplacení kupní ceny kupujícím, lze pro praxi doporučit využít dispozitivnosti § 1099 obč. zák. a okamžik převodu vlastnického práva modifikovat (např. ujednáním o výhradě vlastnického práva nebo ujednáním o nabytí vlastnického práva převzetím věci).

Časopis Rekodifikace & praxe přináší vedle odborných statí také odpovědi na čtenářské dotazy vztahující se k rekodifikační problematice. Na webových stránkách časopisu lze najít všechny otázky, které byly v rámci [časopisu](https://www.rekodifikace.cz) zodpovězeny vybraným týmem předních odborníků na dané oblasti práva. Máte-li tedy i vy konkrétní dotaz, zašlete jej na e-mailovou adresu rekodifikace-dotazy@wolterskluwer.cz.

Časopis Rekodifikace & praxe můžete objednat >>> [zde](#).
nakladatelství Wolters Kluwer

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)